

FOREDRAG PÅ SØRMARKAKVELD 17.3.1981

Arbeiderbevegelsen er en frihetsbevegelse. Det moderne Norges historie er beretningen om de manges frigjøring fra fattigdom og nød, fra undertrykking og uverdige kår. Men det er også fortellingen om frigjøring til et verdigere liv, om økt selvrespekt, om krumme rygger som rettet seg opp.

Om tre år kan vi feire hundreårsjubileet for det politiske demokratiet. I 1884 seiret parlamentarismen. Det betydde

2.

at Stortinget skulle være den avgjørende politiske maktfaktor i landet. Motstanden fra høyrekreftene var hard. Det var den også da den alminnelige stemmeretten for menn ble innført - og selvsagt da kvinnene fikk stemmerett. Så sent som på tredvetallet tok borgerlige politikere opp tanken om at de som mottok sosial støtte skulle tape retten til å velges til kommunestyre eller andre politiske verv. Noen vil kanskje synes det er upassende å minne om dette nå når alle helhjertet støtter det politiske demokratiet. Men dette peker rett inn i den aktuelle debatten vi nå har om bedriftsdemokratiet. Arbeidsgiverforeningen og Industriforbundet har for lengst startet valgkampen for Høyre ved å kjøre ut kraftige angrep mot Skytøenkomiteens innstilling.

La oss stanse opp et øyeblikk og se litt på bakgrunnen. Utvidelsen av demokratiet til det økonomiske livet har en lang historie. Den starter med dannelsen av de første faglige organisasjoner i slutten av forrige århundre. Gjennom forhandlinger - og kamp - ble de faglige rettigheter vunnet. I 1935 ble det opprettet en hovedavtale mellom LO og NAF. Vi fikk arbeidervernlov og avtalen om produksjonsutvalg. I 1961 fikk vi så Aspengrenkomiteen som var en felleskomite mellom LO og Arbeiderpartiet.

En første innstilling konkluderte med at vi ikke kan la de ansatte og kommunenes representanttall overstige halvparten uten å bli berørt av Grunnlovens regler om erstatningsplikt.

Etter en bred drøftelse i grunnorganisasjonene, kom den endelige innstillingen fra Aspengrenkomiteen. Den foreslo:

1. Videre utvikling av samråd etter hovedavtalen
2. Målbevisst opplæringsarbeid for å gjøre medbestemmelsesretten reell
3. Endring av bedriftsorganisasjonen med plass for demokratiske organer

Komiteen understreket at disse tiltakene hang nøye sammen og måtte gjennomføres samtidig. Hvert tiltak var bare deler av en samlet reform.

Etter at vi fikk borgerlig regjering i 1965 dabbet reformtempoet for utvidet medbestemmelsesrett noe av. Et halvt år etter at vi fikk den første Bratteliregjeringen, la den

fram et lovforslag. Dette åpnet for å innføre bedrifts-
forsamlinger og for at de ansatte kunne kreve representasjon
i styrene. Denne store reformen ble vedtatt av Arbeider-
partiet og Senterpartiet.

Det er ingen grunn til å undres over at Høyre også denne
gang gikk imot. Det er heller ikke grunn til å undre seg
over at omfattende undersøkelser som er foretatt etter
at reformen har virket en stund, viser at erfaringene er
gode. Høyres motstand har derfor også stilnet av. Det
pleier å gå slik etter en tid.

I 1978 nedsatte LO og Arbeiderpartiet Skytøenkomiteen.
Denne fikk som oppdrag å se på tiltak og reformer som vil
styrke de ansattes innflytelse og ansvar for sin bedrift.

Komiteen la fram innstilling i oktober 1980. Denne innstil-
lingen rommer en lang rekke forslag som det fører for langt
å referere i detalj. Sentralt i innstillingen står forslagene
om systematisk arbeid på ulike plan i den daglige ledelse der
de ansatte skal være representert. Disse forslagene er viktige
for å skape et levende hverdagsdemokrati - det oppnås ikke
gjennom representasjon i de formelle styringsorganer alene.
En av innvendingene mot den nåværende ordningen er nettopp
at mange viktige saker ikke kommer opp i styret, men tas av
den daglige ledelsen alene.

Vi skal merke oss at de viktige sider av innstillingen som
gjelder det indre liv i bedriftene, nesten ikke blir omtalt
i den kampanjen som nå er startet av Arbeidsgiverforeningen,

Industriforbundet og enkelte Høyrepolitikere. Hele skytset rettes nå mot forslaget om å øke andelen av ansatte representanter til 50 prosent.

La meg på bakgrunn av den agitasjon som nå drives fra høyre siden i det norske samfunnet få slå fast en helt sentral ting: Forslaget fra Skytøenkomiteen ligger innenfor Grunnlovens ramme. Ved eventuell stemmelikhet gjør styrefor-
mannens stemme utslaget. Arbeidsgiverne og Høyre påstår så at dette bare er det første skritt mot hel overtagelse av bedriftene. For å ramme en reform som er foreslått, går man i stedet løs på en reform som ikke er foreslått!

La meg også føye til at vi vil ta oss skikkelig tid i den videre behandling av forslagene. Etter at spørsmålene er

8.

behandlet av Arbeiderpartiets landsmøte og LO's kongress, vil det bli vurdert om det skal oppnevnes en offentlig komite med oppdrag å utforme de eventuelle lovmessige bestemmelser som må til. Det vil ta flere år før forslagene kan bli til praktisk virkelighet. I mellomtiden vil det bli arbeidet med å få innflytelse i den interne planleggingen og styringen.

La meg også føye til at vi skal ha et åpent sinn i søkningen etter gode arbeidsformer. Vi må unngå byråkrati og unødige møter. Vi må prøve oss fram og beholde det gode - og ha kraft til å vrake det som ikke virker så bra. Et levende demokrati vil stadig utvikle seg videre.

Det er en viktig forskjell mellom det syn Høyre har på demokrati og arbeiderbevegelsens syn. Høyre ser gjerne demokrati som noe truende som noe det er tryggest å ha minst mulig av. Vi ser på demokrati som en prosess som frigjør store krefter som ligger i de manges evner og erfaringer. Det er derfor vi knytter reformene på dette området så nær til opplæringstiltak. Vi ser ikke på styringsevnene som noen fast størrelse gitt en gang for alle. Vi vet av vår egen erfaring at slike evner vokser gjennom opplæring og aktiv deltagelse. Styringsevnene er som muskler, de styrkes ved bruk.

Kunnskap er makt. Denne sannhet blir stadig mer sann etter hvert som samfunnet og arbeidslivet blir mer komplisert. Vi vet at medlemsskap i styringsorganene ikke er nok for å få

10.

innflytelse over det som skjer på og med arbeidsplassen. For å bruke de muligheter demokratiseringen har gitt oss, er det helt avgjørende at vi sørger for mere kunnskaper, mer innsikt. Dette har hele tiden stått sentralt for fagbevegelsen. Det er hovedideen bak Sørmarka. Det er derfor vi har bygd opp opplæringsordningene og fondene gjennom avtaleverket.

Men enda ligger store oppgaver foran oss. Og de er ikke avgrenset til opplæringen av tillitsvalgte. Vi må engasjere oss i hele utdanningspolitikken i samfunnet. For spredning av kunnskap er spredning av makt. Særlig viktig er den praktiske yrkeserfaringen og læringen i selve arbeidet. Dette er kunnskaper som springer direkte ut av praktiske

problemer og krav som arbeidet stiller. Det er en læring som også springer ut av fellesskapet med arbeidskamerater og som underbygger dette fellesskapet.

Mens de kunnskaper vi får i skolen ofte er for sterkt knyttet til teori og oppdeling av fag, springer de kunnskaper vi vinner gjennom praksis ut av den helhet vi befinner oss i når vi arbeider.

Regjeringen Nordli la tidligere i vinter fram stortingsmeldingen om utdanning og arbeid. Vi håper den kan stimulere en ny tenkning omkring utdanningsspørsmålene, en tenkning og en praksis som ser sammenhengen mellom skoleringen i skoleverket og den utvikling av kunnskap og innsikt som skjer i arbeidslivet.

Gjennom det siste århundret har det skjedd dramatiske endringer i vårt arbeidsliv. Det norske samfunnet er omskapt fra et bondesamfunn til et industri- og tjenestesamfunn der flertallet bor i byer og tettsteder. Hundretusener har skiftet yrke. Vi har hatt store omstillinger. Vi vil fortsatt få omstillinger. Det skyldes både den tekniske utviklingen og endringer i den internasjonale økonomien.

Vi må se i øynene at disse omstillingene kan bli enda vanskeligere enn de vi har vært igjennom. Når folk tidligere gikk fra arbeid i jordbruk, skogen eller fisket til bygg og anlegg eller teknisk enkel industri, krevdes det ikke mye omskolering. De arbeidsplasser vi skal satse på framover vil kreve noe mer - og dette mer er ikke minst kunnskap.

Skal vi klare disse omstillingene, må arbeidstakerne være motivert for - og istand til å skaffe seg den kunnskapen som trenges.

Her vil fagbevegelsen få en av sine sentrale oppgaver i årene som kommer. I den industrimeldingen som er lagt fram, er det lagt til grunn at omstillinger er nødvendige for å gi ny økonomisk utvikling og vekst. Da blir det også helt sentralt at disse omstillingene må styres. Det er liten tvil om hvem som ville få skadevirkningene hvis omstillingene skjedde på en for rask eller uheldig måte. Derfor må de fagorganiserte være aktivt med på å forme utdanningstilbudet - både innholdet i utdanningen og organiseringen av den.

Det er viktig at dette kan skje mest mulig direkte på det enkelte arbeidssted. Vi har gjennom flere år brukt store midler på å støtte bedrifter som gikk med underskudd. Det kan bli aktuelt å gå nye veier her. Ved å satse penger på å skolere de ansatte til kunnskaper som kan brukes i framtida, vil det bli lettere å finne nytt arbeid den dagen en ulønnsom produksjon må innstille. Det er i lengden lite meningsfylt å holde umoderne produksjonsutstyr i virksomhet for å sikre sysselsettingen på kort sikt.

Vi vet at det enda er store skjevheter i fordelingen av utdanning. En ny politikk for spredning av kunnskap må legge vekt på å gi forholdsvis mest til dem som har fått minst før. Vi vet av erfaring at dette er en krevende oppgave. Det

viser seg at også voksenopplæringen lettest når dem som er best skolert fra før. Fagbevegelsen har gode forutsetninger for å skape en ny kunnskapspolitik. Det er fagbevegelsen som kjenner arbeidslivet og som har kontakten med dem som har behov for å skaffe seg ny kunnskap og basis for tryggere arbeid.

Det vil være aktuelt å bringe utdanningen til arbeidsplassen heller enn å sende folk på skole. Lærerne og undervisningen må gjøres mer mobile. Og det må rekrutteres lærere fra arbeidslivet selv. Det er en viktig erfaring fra voksenopplæringen at de som har vært i arbeidssituasjonen ofte blir de beste formidlere av kunnskap.

Fagbevegelsen har også en annen viktig erfaring gjennom bruken av studieringer og gruppearbeider blant folk som kjenner hverandre. Det er solid dokumentert at slike arbeidsformer gir bedre forståelse og mer effektiv kunnskaps- tilegnelse enn kateterundervisning. Her har fagbevegelsen viktige erfaringer å dele med skoleverket, samtidig som det er klart at skoleverket har viktig ekspertise som fagbevegelsen trenger. Et sterkere samarbeid vil styrke begge og være til gjensidig fordel.

Dette vil bli sentrale arbeidsoppgaver for fagbevegelsen i tida framover. Vi kan ikke makte de nye omstillingsproblemene uten en sterk mobilisering av de menneskelige ressursene, gjennom skolering og kunnskapsopprustning. Vi må

koble industri- og næringspolitikk med utdanningspolitikken.

Norsk fagbevegelse står godt rustet til å ta på seg disse oppgavene. Vi har vunnet verdifull erfaring gjennom den aktive virksomheten med arbeidsmiljøloven og engasjementet omkring datateknologien. På disse feltene skjer det i dag en mobilisering av norsk fagbevegelse som med rette har vakt internasjonal oppmerksomhet.

En aktiv holdning til kunnskapstilegnelse er avgjørende også for demokratiseringsarbeidet. Vi skal lære gjennom å være med på å bestemme, og vi skal lære for å bli bedre til å finne de gode løsningene. Noen har uttrykt frykt for at de som velges inn i styringsorganer kan bli gisler for ledelsen. Det er bare gjennom langsiktig og målbevisst skoleringsarbeid

at de ansatte kan gjøre slik frykt til skamme. Å kunne tingene betyr å ta bedre vare på de ansattes interesser. Vi blir dyktigere ved å være med. Demokratiseringen er en lang prosess, men vi kan ikke klare problemene i morgendagens arbeidsliv uten en mobilisering i bredden av alle de ressurser som ligger i det enkelte menneske og i fellesskapet mellom mennesker.

Det er også ut fra en slik holdning og en slik erkjennelse at vi vil gå aktivt videre med å bygge ut bedriftsdemokratiet.

Regjeringen har som sitt viktigste mål: Arbeid til alle! Det er en oppgave å få alle til å forstå hvor viktig og hvor krevende denne oppgaven vil bli.

Arbeid for alle er nødvendig for å løse helt sentrale samfunnsoppgaver. Arbeidsledighet vil ramme de unge som skal inn i yrkeslivet og som er i den mest sårbare alderen. De eldre og de svakeste sjaltes lettest ut. Det blir vanskeligere for kvinnene å komme med. Svikter sysselsettingen kommer også utkantene dårligere ut.

Retten til arbeid og retten til å være aktiv er et grunnleggende menneskelig behov. Vår selvrespekt er avhengig

av vår mulighet til å føle oss nyttige og til å se resultater av vår innsats.

Å sikre arbeid for alle vil bli en krevende oppgave fordi vår verden er inne i en alvorlig økonomisk situasjon. I de fleste industriland ser vi nå svak vekst, inflasjon og høy og stigende arbeidsledighet. Tallet på arbeidsledige nærmer seg 25 millioner. Det kan være vanskelig for oss å forstå hva som ligger i dette tallet. For Danmark betyr det at hver 9. nå er uten arbeid. Det er dessverre ingen utsikter til at situasjonen ute i verden vil bli bedre i de nærmeste år. Prognoser viser at det trolig blir værre.

Det er ganske klart at en så alvorlig situasjon får direkte betydning for Norge og vårt arbeidsliv. Vi er avhengige av utlandet - halvparten av det vi bruker fører vi inn, og halvparten av det vi lager selger vi til utlandet. Å sikre arbeid for alle blir på denne bakgrunn den største utfordring Norge har stått overfor siden gjenreisningen etter den 2. verdenskrig.

Høyre og Willoch kritiserer den økonomiske politikk Arbeiderpartiregjeringene har fulgt.

Jeg vil aldri påstå at vår politikk er hevet over den minste kritikk. Det er et faktum at utviklingen ute tildels har kommet overraskende på oss. Det har den også på andre

regjeringer og på det private næringsliv inne og ute. De problemer norsk skipsfart og norske skipsverft står overfor vitner bl.a. om at norsk næringsliv ikke kunne forutse utviklingen. Overraskende utviklingstrekk i utenverdenen og nye erfaringer fra vårt eget samfunn nødvendiggjør at vi justerer kursen og tilpasser bruken av virkemidler. I etterhånd kan det ofte være svært så enkelt å påpeke at enkelte saker kunne ha vært løst enda bedre. Men som hovedsak står dette klart: Hovedårsaken til de vansker som en del av våre bedrifter nå står overfor, er den svake økonomiske internasjonale situasjon som rammer alle land.

Vi kan samtidig slå fast at Norge i den 8-årsperioden Arbeiderpartiet har hatt regjeringsansvaret, har hatt en bedre

sysselsettingsutvikling enn andre land. Fra 1973 til nå er det skapt 260.000 nye arbeidsplasser når vi tar både heltids- og deltidsplasser med. Omregnet til årsverk blir dette over 140.000. Det er nær 10% vekst på 7 - 8 år. I tillegg har vi gjennomført viktige reformer og oppnådd framgang på mange områder. Vi har fått en arbeidsmiljølov som er et stort steg framover. Vi fikk en sykelønnsordning som likestiller arbeidere og funksjonærer. Vi har satt strengere krav til det ytre miljø, bl.a. for utslipp fra industriell virksomhet. Vi har hatt sterk vekst i privat og offentlig forbruk. Forbruket i dag ligger hele 30% høyere enn for 10 år siden. Den økonomiske posisjon Norge har i dag er tryggere enn for de fleste andre land.

Vi er vant til å høre at dette skyldes oljen. Det er riktig

at oljen har gitt oss handlefrihet. Men det er også riktig at Arbeiderpartiets regjeringer har ført en bevisst, og ved en samlet vurdering, vellykket politikk for å nå disse resultater. Det er åpenbar demagogi når Høyre stadig taler om "Arbeiderpartiets feilslåtte politikk". De resultater Norge har oppnådd i en verden der økonomien er i ulage, viser at vår politikk på ingen måte kan karakteriseres på en slik måte. Men vi skal også i tiden som kommer se vansker og utfordringer rett i øynene. Og da skal vi blant annet merke oss en side ved den sterke framgangen vi har hatt som gir oss problemer. Vi har vennet oss til stadig framgang og til stadig å ha nye midler til rådighet. Men med den situasjon verdensøkonomien nå er inne i, kan vi ikke regne med at dette fortsetter. En viss kursendringer nødvendig. I flere andre

land ser vi at reallønna går tilbake og ledigheten øker. Vi må ta utgangspunkt i et forsvar for den standard vi har nådd og nøkternt legge opp til en forsiktig økning i denne. Det er de færreste land som vil greie dette. Mange land må nå gå til dels drastiske skritt som betyr en virkelig reduksjon i den sosiale standarden. Det vil vi unngå. Det er lettere å løse nye oppgaver når vi har nye penger å gjøre det med. Med liten eller ingen vekst kan vi bare løse nye oppgaver hvis vi samtidig frigjør midler fra andre oppgaver. Vi vet det er vanskelig å omfordele midler både mellom grupper i lønnsoppgjør og mellom forskjellige oppgaver på offentlige budsjetter. Men samtidig er våre muligheter til å løse viktige oppgaver i årene framover avhengig av at vi nå klarer en slik omfordeling. Dette blir i første rekke et spørsmål om å vise solidaritet.

Høyre har lagt merke til at Arbeiderpartiet innstiller seg på redusert vekst i de offentlige utgifter framover, og på å bekjempe inflasjonen. Samtidig advarer vi når Høyre gjør sine utfall mot velferdsstaten. I Aftenposten igår tok Hilloch for seg et av mine foredrag og skriver tilsynelatende noe oppgitt at det Høyre sier er galt når Høyre sier det, men riktig når statsministeren selv sier det.

Men Arbeiderpartiet sier jo ikke det samme som Høyre. Høyre kommer stadig med løfter om skattelette på flere områder. De skaper forventninger om enkle og mer populære lønninger. Senest i Aftenposten i går sier Astrid Gjertsen at bensinavgiftene er altfor høye. Det føler nok mange når tanken skal fylles. Skal Høyre få til betydelig skattelette uten å skape sterk inflasjon, må de angripe velferdsstaten. Men

det er det ikke like populært å brette ut i detalj. I Høyres program loves det tvert om større offentlig innsats på viktige områder. Det er rett og slett ikke sammenheng i det Høyre sier.

Høyres utfall mot staten og fellesskapsordningene dreier seg dessuten slett ikke bare om budsjettmessige forhold. De dreier seg om stadige angrep på statens rett og plikt til å styre. Vi ser en generell mistenkeliggjøring av nødvendigheten av offentlig ressursforvaltning og samfunnsstyring.

Vår problemstilling er: Hvordan tar vi vare på samfunns-solidariteten og hvordan kan vi utdype vår sosiale standard i trangere tider? Hvordan setter vi oss istand til å

mobilisere til fordel for sosial trygghet og til fordel for de svake når det er mindre "ny" vekst til fordeling? Det er vår problemstilling. Det er spørsmål som vi neppe blir enige med Høyre om - heller ikke ved de korsveier vi nå står foran. Prøven på dette vil vi få når regjeringens langtidsprogram skal behandles i Stortinget. For da vil vi etterlyse helhet og sammenheng i de politiske valgene som da skal foretas. Da vil vi kreve svar fra Høyre som henger sammen, svar som ikke bygger på illusjoner. Det har velgerne rett til å kreve av alle politiske partier - og av dem som søker regjeringsansvar - alene eller i fellesskap.

Et av de politiske spørsmål som har vakt størst debatt nylig er boligpolitikken. Det har skjedd en viss omlegging, og vi er inne i en avklaring av de linjer vi skal styre etter i åra som kommer. På partiets landsmøte vil det bli presentert et boligpolitisk opplegg som blir Arbeiderpartiets program for kommende fireårsperiode.

Vi har et godt utgangspunkt i Norge, boligstandarden er høy og jevn. Flertallet bor i egen bolig og det er bemerkelsesverdige i internasjonal sammenheng. Nøkkelen til denne suksess ligger i samspillet mellom den statlige husbanken, boligkooperasjonen og private boligbyggere. Dette samspillet må utvikles videre.

Vi må også holde fast på et annet viktig utgangspunkt:

30.

De samlede boustgifter i Norge må betales av det norske folk, enten som husleie eller over skatteseddelen. Sagt på en annen måte: Den del av boustgiftene som den enkelte slipper å betale, må betales av alle andre i fellesskap.

Når dette er sagt, må vi samtidig erkjenne at mange, særlig unge familier som skal inn på boligmarkedet, får så store utgifter at de får alvorlige vansker. Skal vi gjøre noe med dette, er det vanskelig å se andre veier enn at alle som bor i forholdsvis rimelige boliger må ta en litt større del av belastningen. Skal det bli flere penger til de som skal inn på boligmarkedet, må andre som er vel etablerte betale litt raskere tilbake. Det kommer vi ikke utenom. I dag bruker mange familier faktisk mer til bil enn til bolig.

Det er fristende for opposisjonspartier å drive overbudspolitik, å si at noen skal få mer uten å si hvem som skal betale. Høyre gjør dette i boligpolitikken som på andre felter. Det kan gi kortvarig popularitet. Vi kan bare møte dette ved å løse den krevende oppgaven det er å forklare folk de sammenhengene som faktisk foreligger.

I det boligpolitiske opplegget vi skal legge fram, vil arbeidet for å redusere den såkalte inngangsbilletten stå sentralt. Men vi vil også ta med den andre siden av saken: At dette betyr noe høyere husleie for dem som har rimeligere bolig.

Et viktig ledd i vårt økonomiske opplegg blir å fremme pro-

duktiviteten i hele næringslivet - også i den store offentlige sektoren. Dette vil bidra til å dempe inflasjonen, og det vil styrke konkurranseevnen. Vi må være villige til å ta ny teknologi i bruk. Dette gjelder også ny datateknologi. På mange områder vil ny datateknologi gi grunnlag for bedre kvalitet: Bedre lokal planlegging, bedre trafikkavvikling, mindre farlig og ubehagelig arbeid i industrien, osv. På andre områder vil ny datateknologi gi klar økning i produktiviteten.

Arbeiderpartiet og Landsorganisasjonen stiller seg i hovedsak positiv til en slik utvikling. Men det er nødvendig å kontrollere de formål den nye teknologi brukes for. Det er også nødvendig å kontrollere de former den brukes i. Her har både myndighetene og fagorganisasjonen et særlig ansvar. Det er et ansvar som vi føler på kroppen - og ønsker å ta på oss.

Jeg sa på min første pressekonferanse at vår viktigste oppgave er å vinne valget. Det har falt enkelte tungt for brystet. Etter de reaksjoner vi har sett, vet vi at det er mulig - hvis vi mobiliserer alle krefter vi har hos oss selv, - og de krefter vi sammen kan utløse.

Vi har et solid grunnlag:

Vi kan vise til resultater - vi er snart det eneste industri-land uten masseledighet.

Vi har et samlet parti som vil stå fram med ett politisk program.

Vi skal vedta et nytt prinsipp-program som slår fast våre grunnverdier: Frihet, likeverd, arbeid, solidaritet og

demokrati.

Vi skal vedta et arbeidsprogram som trekker opp hovedlinjene for de nærmeste årene: En politikk for fred, for trygghet, for arbeid for alle. En politikk som gir et samlet og samlende svar på de oppgavene vi er stilt overfor.

Vår fremste oppgave som parti er nå å gjenskape troen på oss selv og viljen til å nå ut med vårt politiske budskap. Vi vet hvilke krefter vår bevegelse har. Det vet også de andre. Det har de heller ikke klart å legge skjul på!

Det er arbeiderbevegelsens samlede krefter og mobiliseringen av den som avgjør valget. Det faglig-politiske samarbeid er helt avgjørende for denne innsatsen. Jeg er glad for å

ha fått denne anledning til å møte dere som er aktive i fagbevegelsen. Fagbevegelsen og partiet trenger et nært og tillitsfullt samarbeid. Det vil vi trenge om vi skal løse oppgavene i den vanskelige økonomiske situasjon vi nå møter.

Vi har forskjellige oppgaver og roller i det arbeid vi står midt oppe i. Fagbevegelsen og de ulike fagforbundene har til oppgave å fremme sine medlemmers interesser. Som redskap for de svake i samfunnet har den vært med på å omskape fattig-Norge til velstands-Norge på 4 - 5 år. Regjeringen har samtidig et særlig ansvar for helheten. Den må veie alle gruppers interesser sammen til en politikk. Dette er en politikk som må formes innenfor rammen av de samlede ressurser vi rår over. Den må henge i hop. Makter vi ikke dette, kan vi få en prisutvikling som setter arbeidsplasser i fare.

36.

Bli inflasjonen for stor, vet vi at dette er en av de mest brutale måter å fordele inntekt og eiendom på. Det er de sterkeste som kommer best ut av de spill som en høy inflasjon innbyr til.

Fordi vi også har forskjellige oppgaver, er vår kontakt og våre samarbeidsformer særlig viktige. Vi må sørge for skikkelig kommunikasjon i det daglige arbeid med sakene. Skikkelig kommunikasjon betyr tidlig kontakt, at vi snakker med hverandre før sakene låser seg fast gjennom ferdige standpunkter. Vi har samarbeidskomiteen og vi har andre fora. Vi må bruke disse kanalene aktivt - og som sagt i tide. Det er et ansvar som påhviler oss alle. Hvis vi klarer å få til samspillet mellom den faglige og den politiske delen av arbeiderbevegelsen, har vi lagt grunnlaget for å vinne valget til høsten.

Den største oppgaven på kort sikt, er inntektsoppgjøret i vår. Dette vil bli avgjørende for utviklingen. I Nasjonalbudsjettet for 1981 understreker Regjeringen to hovedkrav til vårens oppgjør:

For det første bør vi få en avtale som ikke setter målet om den fulle sysselsettingen i fare. Dette innebærer at det mål som LO og NAF er blitt enige om, bør følges opp: At vi søker å bedre vår konkurransesituasjon.

For det andre bør den sosiale profil som ble oppnådd ved inntektsoppgjøret våren 1981 bli videreført. Skatteopplegget tilsier at høyt lønnsgruppene viser særlig moderasjon. Disse gruppene har i hovedsak fått sikret sin disponible realinn-

38.

tekt gjennom lettelsene i skatteprogresjonen.

Ansvar for at oppgjøret får en forsvarlig ramme og profil er i hovedsak pålagt partene. Jeg vil understreke betydningen av at inntektsoppgjøret kan avvikles etter forutsetningene.

Regjeringen innbyr nå Stortinget til å fatte et prinsippvedtak om en femte ferieuke. Gjennom det er vi over det første hinderet.

Våre politiske motstandere med Høyre i spissen var i ferd med å ta seiren ved høstens valg på forskudd. Men nå er det tydelig at de har begynt å tvile på sin sak. Sprikene mellom de tre partiene blir stadig tydeligere. Vi har nå muligheten til å vinne valget. Men det er vår egen innsats som avgjør om vi skal makte det. Det er vi selv som må bygge den tillit som skaper seier. Det politiske grunnlaget er vi i ferd med å legge gjennom våre programmer og vår praktiske politikk.

Dere som er her i kveld kommer fra hele landet. Dere representerer bredden i det norske samfunnet. Men det er en ting som er enda viktigere: dere er her fordi dere har tillit - dere er valgt av arbeidskamerater for å

tale deres sak. Det gir dere en stor forpliktelse. Samtidig gir det stor innflytelse. Folk hører på dere, på arbeidsplassen og i nabolaget. Det er dere som er kjerne-troppene i den valgkampen vi nå skal føre. Dere må stå fram og være synlige. Folk må kjenne partiets medlemmer og tillitsvalgte. Dere skaper og formidler vårt politiske budskap. Sammen kan vi gi en politisk profil som slår igjennom.

Vi må søke direkte kontakt også med dem som ikke på eget initiativ melder seg. Det er ikke lett å konkurrere om oppmerksomhet i TV-alderen. Men desto viktigere er den direkte og personlig^e kontakt.

Den samlede arbeiderbevegelse har kraft til å sikre arbeiderregjering. Men da må vi partifeller alle slåss for det!

Partifeller og sympatisører landet over stiller nå store krav og forventninger til den innsats vi alle kan gjøre. Fra fylkespartienes årsmøter går det et enstemmig budskap til hele bevegelseN:

Nå går vi på offensiven. Nå demonstrerer vi vår styrke. Nå viser vi at vi vil og kan. Nå tar vi kampen målbevisst opp:

Arbeiderbevegelsen skal sikre styringsmulighetene også i de kommende år.
